

INFORMATIENOTITIE

AAN	De leden van de Gemeenteraad
VAN	College van Burgemeester en Wethouders
ONDERWERP	Verloop jaarwisseling 2023/2024
DATUM	13 februari 2024
BIJLAGE	Bijlage 1: Persbericht jaarwisseling GZDGCB1257918/1328574 Bijlage 2: Overzicht schade jaarwisseling GZDGCB1257918/1328575
REGISTRATIENUMMER	GZDGCB1257918/1308458

Evenals als voorgaande jaren heeft de gemeente Culemborg zich, samen met diverse ketenpartners, zorgvuldig voorbereid op de jaarwisseling 2023/2024. Op 16 november 2023, tijdens een beeldvormende avond, bent u geïnformeerd over de voorbereidingen op deze jaarwisseling. Het college informeert u door middel van deze informatienotitie over het verloop van de jaarwisseling 2023-2024 in de gemeente Culemborg.

Doel

De gemeente wil op integrale wijze samen met partners de jaarwisseling zo ordelijk mogelijk laten verlopen. Hiermee wil zij schade aan gemeentelijke en particuliere eigendommen beperken en overlast in de wijken zoveel mogelijk voorkomen. De nadruk van de aanpak ligt op preventie, maar ook een juiste aanpak tijdens en na de jaarwisseling moet bijdragen aan dit doel. Om het doel te bereiken is een werkgroep samengesteld, waarbij onder andere gebruik is gemaakt van de expertise van het Jeugd Interventieteam Culemborg (JIC).

Vorbereiding jaarwisseling 2023-2024

Toezicht en handhaving

Er is een integraal draaiboek jaarwisseling 2023/2024 opgesteld met een handhavingsstrategie. Hierbij zijn zowel diverse interne disciplines van de gemeente als de externe partners (o.a. politie) betrokken, met als doelstelling om tot goede afstemmingsafspraken te komen zodat de jaarwisseling zo goed mogelijk zou verlopen. Er heeft afstemming plaatsgevonden tussen het team Veiligheid en de diverse ketenpartners, draaiboeken zijn integraal gedeeld en er zijn escalatiescenario's opgesteld en met elkaar doorlopen.

In de dagen voorafgaand aan de jaarwisseling en tijdens de jaarwisseling is de nodige extra capaciteit ingezet van de gemeente Culemborg (o.a. team Veiligheid en de buitendienst), politie, boa's en jeugdboa's. Deze capaciteit is informatie gestuurd ingezet om vuurwerkoverlast aan te pakken en preventief toezicht te houden op straat.

Bestuursrechtelijke maatregelen

In aanloop naar de jaarwisseling 2023/2024 zijn de noodzakelijke documenten m.b.t. bestuursrechtelijke maatregelen geactualiseerd, juridisch beoordeeld en met de betrokkenen in dienst tijdens de jaarwisseling afgestemd. Het gaat hierbij om gebiedsontzeggingen en -verboden, noodverordeningen en -bevelen en bestuursdwang. Deze bestuursrechtelijke instrumenten zijn niet ingezet in de aanloop naar en tijdens de jaarwisseling 2023/2024.

Preventieve maatregelen

Om de jaarwisseling zo veilig en ordelijk mogelijk te laten verlopen zijn diverse maatregelen genomen, voorbeelden hiervan zijn:

- Medio oktober 2023 zijn er aan 30 Culemborgse jongeren brieven verstuurd die betrokken waren bij het afsteken van vuurwerk.

- Op de twee middelbare scholen in Culemborg zijn kluisjescontroles uitgevoerd door de politie, hierbij zijn geen noemenswaardige zaken aangetroffen. Het doel van deze controle is om een signaal af te geven aan de jeugd dat het opslaan c.q. bewaren van vuurwerk gevaarlijk en verboden is.
- De twee vuurwerkverkooppunten binnen de gemeente Culemborg zijn, nadat ze vergund waren, gecontroleerd en veilig bevonden door de ODR en de brandweer.
- In aanloop naar de jaarwisseling 2023/2024 zijn risico objecten, zoals bouwprojecten, in kaart gebracht door de gemeente en Kleurrijk Wonen. Hier zijn maatregelen genomen om de eventuele risico's te beperken en schades te voorkomen.
- De buitendienst van de gemeente Culemborg heeft in de weken voor de jaarwisseling fysieke maatregelen genomen.
- Er is door de gemeente Culemborg lokaal gecommuniceerd over o.a. het inleveren van kerstbomen, inleveren van vuurwerk en gratis parkeren in verband met het afsluiten van parkeerautomaten.

Vuurwerkvrije zones

In de APV van de gemeente Culemborg is bepaald dat er ter voorkoming van gevaar, schade of overlast in sommige gebieden geen consumentenvuurwerk afgestoken mocht worden. Voorafgaand aan de jaarwisseling 2023/2024 is het aanwijzingsbesluit vuurwerkvrije zones geactualiseerd. Op 7 december 2023 is een motie voor een algeheel vuurwerkverbod verworpen door de gemeenteraad. De gemeente heeft geen directe meldingen van vuurwerkoverlast gehad in deze vuurwerkvrije zones, echter blijkt uit analyse dat er wel degelijk schade door vuurwerk in deze zones is toegebracht, waardoor geconcludeerd kan worden dat hier vuurwerk is afgestoken.

In de gemeente Culemborg betroffen de vuurwerkvrije zones de verzorgingstehuizen, de kinderboerderij, de Plantage, Belle Vie Geboortezorg en Welzijn, Bon Vie, Hobbyboerderij De Overkant, woningen met rieten daken, de CNO aan de Bellweg 2, begraaf- en herdenkingsplaatsen en tankstations.

Communicatie

In aanloop naar de jaarwisseling is er in een gemeentelijk communicatieplan uiteengezet op welke wijze communicatie met betrekking tot veiligheid en vuurwerkoverlast zal plaatsvinden. Informatie rondom de jaarwisseling is gedeeld op diverse fora zoals de gemeentelijke website, social media, digitale borden, lokale krant en de buurt WhatsApp. De buurt WhatsApp is ingezet om, door de beheerders van deze groepen, deze informatie te verspreiden onder de leden van de diverse WhatsAppgroepen.

Na de jaarwisseling 2023/2024 is er een persbericht uitgegaan over het verloop van de jaarwisseling 2023/2024. Dit persbericht is toegevoegd als bijlage 1 van deze informatienotitie.

Sociale aspecten

Vanuit het JIC zijn diverse preventieve maatregelen ingezet om de jaarwisseling en de aanloop daar naartoe zo veilig mogelijk te laten verlopen. Het jongerenwerk van ElkWelzijn is tijdens de kerstvakantie en de jaarwisseling weer extra aanwezig geweest om jongeren in de wijken te benaderen en met ze in gesprek te gaan. De jongerenruimte bij ElkWelzijn was tijdens oudjaar geopend tot 21.30 uur. Tijdens de kerstvakantie zijn er fysieke en online activiteiten aangeboden. Hiervoor is een flyer ontworpen en deze is voorafgaand aan de jaarwisseling verspreid. Daarnaast lijkt het project Soccerstars een positieve invloed te hebben gehad op een veilig verloop van de jaarwisseling. Bij de voorbereiding van de jaarwisseling 2024/2025 zal dit project worden geëvalueerd. Tussen kerst en de jaarwisseling waren er +/- 100 jongeren bij het zaalvoetbal dat door ElkWelzijn werd georganiseerd, dit zorgt tevens voor een goede informatiepositie in de wijk en in aanloop naar de jaarwisseling.

Crisisorganisatie

Voorafgaand aan de jaarwisseling 2023/2024 is er een multidisciplinair overleg geweest met alle functionarissen van de diverse hulpdiensten (o.a. politie, brandweer, Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de gemeente) die in dienst

waren tijdens de jaarwisseling 2023/2024. Deze functionarissen vervullen een rol in de (lokale) crisisorganisatie tijdens de jaarwisseling in het geval van een ramp of crisis, waarbij er sprake is van een gecoördineerde inzet conform de Gecoördineerde Regionale IncidentbestrijdingsProcedure (GRIP-structuur). Namens de gemeente Culemborg heeft aan dit gesprek de dienstdoende Officieren van Dienst Bevolkingszorg tijdens de jaarwisseling 2023/2024 en een afvaardiging van het team Veiligheid deelgenomen.

Verloop van de jaarwisseling 2023/2024

De dagen voorafgaand aan, alsmede de jaarwisseling zelf, zijn vanuit het perspectief van openbare orde relatief rustig en op enkele plaatsen rumoerig verlopen. Grote incidenten zijn in de hele gemeente uitgebleven, echter werd het vuurwerk als zeer zwaar ervaren. De intensieve inzet van de politie, maar ook de inzet van onze Boa's, jeugdboa's, jongerenwerk en andere partners in de wijken hebben een essentiële rol gespeeld in een relatief rustig en op enkele plaatsen rumoerig verloop van de jaarwisseling. Door de hulpdiensten wordt echter wel aangegeven dat het vuurwerk nog nooit zo zwaar is geweest. Elke medewerker van de politie heeft dit jaar vuurwerk naar zijn hoofd gegooid gekregen in de gemeente Culemborg bleek uit een evaluatie. Ook een brandweervoertuig is beschadigd geraakt na het gooien van zwaar vuurwerk en hebben brandweermensen vuurwerk naar zich toegegooid gekregen.

Politie

Over het algemeen kan worden geconcludeerd dat het een relatief rustige, maar op enkele plaatsen rumoerige jaarwisseling is geweest in de gemeente Culemborg. De politiemedewerkers hebben hun werkzaamheden kunnen uitvoeren. In de wijk Terweijde is gebruik gemaakt van een treintje (politie, brandweer, buitendienst) om de brandweer en gemeente te ondersteunen bij het blussen en ruimen van 'vreugdevuren' en een veilige werksituatie te creëren.

De taakverdeling, samenwerking en korte lijnen tussen politie, brandweer en buitendienst tijdens de jaarwisseling werd als prettig ervaren. Een porto verbinding tussen brandweer en politie was effectief. Het directe contact met de piket leider was erg nuttig. De inzet met het 'treintje' was geslaagd, dit moet de komende jaren worden gecontinueerd en zorgt voor de benodigde veiligheid. Dit is belangrijk doordat het vuurwerk steeds zwaarder wordt.

Brandweer

De brandweer is druk geweest met het blussen van meerdere (afval)branden. Op de Middelcoopstraat is de sfeer dreigend geweest. De brandweer heeft, in het bijzijn van de politie, meldingen gereden. Dit met het oog op de veiligheid van het brandweerpersoneel.

Multi-inzet hulpdiensten

Tussen de hulpdiensten waren afspraken om situatieafhankelijk multidisciplinair op te treden. Dit is gebeurd op de volgende vier hotspots:

Middelcoopstraat/ Van Hogendorpstraat, op deze locatie was het de gehele avond en nacht onrustig. Er werd op het kruispunt Middelcoopstraat met de Van Hogendorpstraat de gehele avond afval/pallets/etc. verstookt. Tijdens de jaarwisseling 2022/2023 was dit op deze locatie ook aan de orde en toen is de mobiele eenheid (ME) ingezet. Gezien de hoeveelheid mensen en het gedrag naar de hulpdiensten leek het er op dat men uit was op een confrontatie.

De bewoners van de Middelcoopstraat en omliggende straten hebben na afloop van de jaarwisseling in januari 2024 een brief ontvangen van de gemeente. Doel van deze brief is om een signaal af te geven en hen aan te spreken op hetgeen op deze locatie is voorgevallen tijdens de jaarwisseling. De politie heeft één van de veroorzakers van de incidenten van voorgaande jaarwisseling vooraf gesproken, echter heeft het niet geleid tot het gewenste resultaat. De cruciale vraag is wie de facilitators zijn van de onrust op deze locatie. Juridische mogelijkheden worden nog nader onderzocht door de politie. Er zijn twee a drie personen, mogelijk inwoners van Culemborg, bij de politie hiervoor in beeld. Een camera neerzetten is het overwegen waard, echter zal het effect hiervan gewogen moeten worden.

Ook op het **Torenmolenpad** was een grote groep van 100/150 personen aanwezig bij een groot vuur, gemaakt in de speeltuin. Om escalatie te voorkomen zijn er afspraken gemaakt zodat het vuur gecontroleerd kon uitbranden. Hier werd geen gehoor aan gegeven. Hierop is een uur later het vuur, wat inmiddels groter was gemaakt, geblust. Opvallend was dat er een grote hoeveelheid mortierpijpen op de grond lagen, hetgeen aanleiding geeft te denken dat op deze locatie zeer zwaar illegaal vuurwerk is afgestoken.

Chopinplein, na middernacht heeft zich hier een groep opgehouden die ook vuurwerk naar de politie gooide. Hier zijn meerdere voertuigen van de politie nodig geweest om dit te laten stoppen. De groep verdween de wijk in en heeft daar nog vuurwerk afgestoken, maar geen overlast meer van gehad. Geen jongeren staande kunnen houden.

Koopmansgildeplein, hier hield jeugd zich op en is er vuurwerk naar de politie gegooid. Ook werd een prullenbak opgeblazen, maar hier is geen verdachte voor aangehouden.

Cameratoezicht

De openbare orde camera's zijn tijdens de jaarwisseling uitgekeken en hotspots zijn voorafgaand aan de jaarwisseling benoemd en extra in de gaten gehouden door de toezichthouders.

Vuurwerk

Binnen de gemeente Culemborg zijn 36 meldingen van vuurwerkoverlast binnengekomen in 2023. In 2022 waren dit 11 meldingen. Dit is een verschil van 15 meldingen. Bij de politie zijn in de periode tussen 1 september 2023 tot 1 februari 2024 91 meldingen geweest van vuurwerkoverlast. Een jaar ervoor, van 1 september 2022 tot 1 februari 2023 zijn er 80 meldingen gedaan van vuurwerkoverlast. Dit betekent dat er rond de afgelopen jaarwisseling 11 meldingen meer zijn gedaan. Wat wel opvalt is dat de meeste meldingen in 2023/2024 komen uit de wijk Parijsch, terwijl het jaar daarvoor de meeste meldingen uit heel Culemborg kwamen maar juist niet uit Parijsch.

Ten aanzien van het bovengenoemde moet worden opgemerkt dat het lastig is om een totaal beeld te krijgen van de vuurwerkoverlast, omdat meldingen versnipperd binnenkomen bij de gemeente Culemborg. Meldingen komen onder andere binnen bij de politie en anderen doen dit bij de gemeente, waarbij niet duidelijk is of deze dubbel worden gedaan of op zichzelf staan.

Het lokaliseren en aanpakken van vuurwerkoverlast blijft lastig, maar door meldingen te doen kan capaciteit informatie gestuurd worden ingezet.

Schade gemeente eigendommen

De totale schade aan gemeentelijke eigendommen bedraagt voor de jaarwisseling 2023/2024 een eerste raming van ongeveer €15.000. Het gaat hierbij vooral om afvalbakken en verkeersborden. Een specifieke uiteenzetting van schade is opgenomen in bijlage 2. In vergelijking met jaarwisseling 2022/2023 is de schade lager uitgevallen. Tijdens de jaarwisseling van 2022/2023 is er een schadeberekening gemaakt van €23.050. Dit is een verschil van ongeveer €8.000.

Opvallend is dat er in de wijk Voorkoop meer schades zijn geconstateerd dan in andere wijken in Culemborg. In aanloop naar de volgende jaarwisseling wordt hier extra aandacht aan gegeven.

Schade verhalen

De gemeente Culemborg kan de schade verhalen op daders indien de schade te herleiden is tot de veroorzaker op grond van een heterdaad en/of aanhouding. Indien dit het geval is, beoordeelt de rechter het verzoek tot schadevergoeding. In de gemeente Culemborg is van een dergelijke heterdaad of aanhouding met betrekking tot vandalisme geen sprake geweest tijdens de afgelopen jaarwisseling 2023/2024.

Toekomstbestendige jaarwisseling

Vuurwerkvrije zones en vuurwerkverbod

Een vuurwerkverbod tijdens de jaarwisseling werkt alleen als er één landelijke lijn wordt getrokken. In de gemeenten die afgelopen jaarwisseling een lokaal vuurwerkverbod hadden ingesteld, ging toch een grote hoeveelheid vuurwerk de lucht in en werden de lokaalverboden niet of nauwelijks nageleefd. Binnen de gemeente Culemborg zijn we geen voorstander van een lokaal vuurwerkverbod, maar wel van een landelijk verbod.

Naar aanleiding van de afgelopen jaarwisseling heeft een aantal burgemeesters (nogmaals) een dringend appél gedaan op het kabinet om met een landelijk vuurwerkverbod te komen. Het toenemende gebruik van zwaar illegaal vuurwerk speelt opnieuw een prominente rol in deze discussie.

Conclusies en aanbevelingen

Terugkijkend kunnen we concluderen dat de meeste Culemborgers van de jaarwisseling 2023/2024 een leuke avond hebben gemaakt, maar was grote inzet van hulpdiensten noodzakelijk. Wij maken ons zorgen om de incidenten en de zwaarte van het vuurwerk, we volgen de landelijke ontwikkelingen zoals hierboven benoemd.

Genoemde bovenstaande zaken zijn geanalyseerd en geëvalueerd met de werkgroep jaarwisseling 2023/2024. Alle genoemde preventieve maatregelen zijn als nuttig en doeltreffend ervaren. Deze aanpak wordt het komende jaar herhaald en verbreed. Vanuit omliggende gemeenten worden best practices opgehaald en onderzocht hoe deze toegepast kunnen worden in onze gemeente. Ook wordt naar landelijke successen gekeken die geïntegreerd kunnen worden in onze aanpak voor een veilige jaarwisseling.

De Middelcoopstraat /kruising van Hogendorpstraat heeft veel inzet gevraagd van de hulpdiensten en gemeente tijdens de jaarwisseling 2023/2024. Deze locatie zal ook bij de jaarwisseling 2024/2025 de nodige aandacht vergen vanwege een negatieve aanzuigende werking.

De buitendienst van de gemeente Culemborg heeft goed werk geleverd door in samenwerking met de ketenpartners deze avond en nacht snel te handelen door het schoonhouden van de stad. Dit is als zeer positief ervaren, echter kan dit schoonhouden door inwoners gezien worden als verantwoordelijkheid van de gemeente. De kans bestaat hierbij dat de eigen verantwoordelijkheid hierin minder wordt gevoeld. Bij de komende jaarwisseling wordt een beleidskeuze uitgewerkt voor het wel of niet snel opruimen van deze brandhaarden.

Door hulpdiensten werd aangegeven dat het vuurwerk, ook dit jaar, onverminderd als zeer zwaar is ervaren en gevaarlijke situaties kan opleveren voor de hulpdiensten. Hulpdiensten hebben veelvuldig te maken gekregen met vuurwerk dat naar hen werd gegooid. Dit is onacceptabel en een groeiende zorg en dit zal worden meegenomen in de voorbereiding van de jaarwisseling 2024/2025.

De schade is minder dan vorig jaar. Samen blijven we werken aan een veilige, toekomstbestendige en gezellige jaarwisseling in onze gemeente. Ook met de VNG wordt op landelijk niveau het gesprek gevoerd over een veilig verloop van de jaarwisseling.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.